

de **AAMBINDER**

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

**GEREFORMEERDE GEMEENTE
MELISKERKE**

04 Media en invloed

06 De gave van de lijdzaamheid

10 Mozaïek in de schijnwerpers

Thans heengaan in vrede

ds. G. Hoogerland, Kruijningen

De verwachting van Simeon is vervuld. Zijn verwachting bleek geen ijdele verwachting te zijn, maar een gegronde verwachting te zijn geweest. De grond van zijn verwachting was de Goddelijke openbaring door de Heilige Geest.

► **Nu laat Gij, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede, naar Uw woord; want mijn ogen hebben Uw Zaligheid gezien.**

Lukas 2:29, 30

De Heere had door Zijn Geest aan zijn ziel een belofte gedaan. En Gods beloften maken het geloof werkzaam in een levende verwachting. Die verwachting bestaat in een uitzien naar de vervulling, een gebed om de vervulling, een hoop op de vervulling en een vast geloof in de vervulling.

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE MELISKERKE

Na een slepend conflict met ds. D. Janse begint oefenaar Jan Vader in 1890 met een aantal medestanders kerkdiensten te beleggen in Meliskerke. Na enige tijd in een woning en een schuur bijeen te

zijn gekomen, neemt hij op 3 augustus 1890 een nieuw kerkje met 180 zitplaatsen in gebruik. Hij spreekt daarbij over Zacharia 4:6b: 'Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden, zegt de HEERE der heerscharen'. Op 14 september 1891 bevestigt ds. E. Fransen de eerste ambtsdragers. Zes jaar later sluit de gemeente zich aan bij de Kruisgemeenten. In verband met de groei van de gemeente wordt er in 1927 een nieuwe kerk aan de Valkenburgstraat gebouwd. Op 5 november 1976 neemt ds. J. Driessen het huidige kerkgebouw in gebruik. In 2008 wordt het aantal zitplaatsen uitgebreid tot 850. De geschiedenis van de gemeente is beschreven in 'Die trouwe houdt'. Het aantal belijdende leden bedraagt 597, het aantal doopleden 459.

Deze verwachting wordt wel bestreden. Door het ongelooft, de twijfelingen en de vrezes. Satan zal alles in het werk stellen om de vervulling ervan te verhinderen. Daarom is de verwachting aan diepten en hoogten onderhevig. Gods toezegging wordt echter steeds bevestigd door het Woord. 'En uw verwachting zal niet afgesneden worden' (Spr. 24:14). 'Ja, allen die U verwachten, zullen niet beschaamd worden' (Ps. 25:3). De verwachting wordt ook beproefd. Soms zo beproefd dat de vervulling schijnt afgesneden te zijn. Juist in die beproeving blijft het naakte geloof over, dat zich alleen grondt op 'Zijn onfeilbaar Woord' (Ps. 130:3 ber.).

De inhoud ervan

De belofte heeft een inhoud. Namelijk dat Simeon de Christus des Heeren zou zien, eer hij sterven zou. Alle beloften die de Heere geeft met betrekking tot de zaligheid van de ziel hebben de Christus des Heeren als middelpunt. Buiten Christus is er geen belofte tot zaligheid. Hij is de Bewerker van de zaligheid door Zijn gewillige overgave in het verbond der verlossing, door Zijn menswording, Zijn lijden, Zijn dood, Zijn opstanding en verheerlijking.

Simeon mocht in de belofte veel van deze Christus zien, door het geloof. Maar hij miste het zien van de Persoon, de openbaring van Hem. Hij zou Hem met zijn natuurlijke ogen mogen zien.

Velen van Gods kinderen leven in deze stand van Simeon. De belofte gaf de Heere hen, toen ze leerden dat al hun gerechtigheden te kort zijn en geen waarde hebben. Op die belofte leven ze. In de belofte mogen ze zich soms vermaken. Maar de belofte is niet vervuld. Hun geloofsoog heeft de Persoon van Christus nog niet gezien.

Ze missen Zijn openbaring. Daar hunker-
keren ze naar.

Gods beloften maken het geloof werkzaam in een levende verwachting.

Naar de tempel

Simeon wordt door de Geest naar de tempel gedreven. Daar wil de Christus Zich openbaren. Terwijl Simeon opgaat, laat Jezus Zich in de armen van Maria in de tempel brengen. Hij verlangt ernaar om Zich aan Zijn hunkerend kind Simeon te openbaren. En daar, in de tempel, die in weerwil van alle verval en vormendienst, Gods eigen instelling is(!), openbaart Hij Zich. De Geest wijst Hem aan. En nu ziet Simeon Hem met zijn natuurlijke ogen, maar vooral met zijn geloofsoog. Nu kan hij niet meer twifelen. Nu wordt hij vervuld met een hemelse vreugde. Nu ziet hij niemand meer dan Jezus alleen. En dan krijgt hij Hem in zijn armen en neemt Hem aan. Dan klinkt uit zijn mond de geloofsjubel: 'Nu laat Gij, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede'.

In dit Kindeke mag Simeon de vrede voor zijn ziel ontvangen. Hij ziet Hem niet alleen in Zijn menswording, maar hij mag al verder zien. Hij ziet Zijn arbeid, Zijn lijden, dood en opstanding. En daarin is zijn strijd vervuld, zijn ongerechtigheid verzoend en heeft hij van de hand des Heeren dubbel ontvangen voor al zijn zonden (Jes. 40:1). Simeon verlustigt zich in de enige troost beide in het leven en

sterven. De vrede met God mag hij genieten, de vrede in zijn consciëntie, de volle en volmaakte vrede voor zijn ziel.

'Nu laat Gij, Heere, gaan'. Nu maakt Gij mij los. Nu zijn alle banden gebroken. De band van de zonde en van de satan. De macht van de dood en de hel is verbroken. Nu ben ik vrij. Nu sta ik in de vrijheid. Nu laat Gij mij vrij gaan, als een gekooide en gebonden vogel die de vrijheid krijgt omdat de kooi geopend wordt. Nu kan ik sterven.

Uw Zaligheid

'Naar Uw woord'. Dat was de inhoud van de belofte. Uw woord, Uw toezegging is vervuld. Uw woord is bevestigd en er is niet één van die woorden op de aarde gevallen. Simeon heeft alles.

'Want mijn ogen hebben Uw Zaligheid gezien'. Uw Heiland, Uw Verlosser, Uw Zaligmaker. Het is alles van U. U hebt het alles uitgedacht en uitgewerkt. En U schenkt het mij uit genade, om niet. In Uw Zaligheid ontvang ik U tot mijn deel. En meer heb ik niet nodig. Het is vol. Het is een voorsmaak van de volle zaligheid die Simeon spoedig mag ontvangen in de hemelse gewesten. Die zaligheid mocht Jakob op zijn sterfbed zien toen hij uitriep: 'Op Uw zaligheid wacht ik, Heere!' Wat Jakob van verre zag, ziet Simeon van zeer nabij.

Simeon is op dit ogenblik vol van God. In de tijd van verwachten was hij ontledigd. Nu is hij vol. En dan kan er niets meer bij. Dan is er ook geen plaats voor iets anders dan God alleen.

Lezer(es), mag u de openbaring van deze Persoon kennen? Of leeft u in de verwachting van Hem? Of leeft u nog voor het aardse en vergankelijke? ♦

Uit:
HET ABC VAN HET GELOOF
dr. A. Comrie
(uitg. De Banier, 2016).

In de rubriek Meelezen luisteren we dit jaar naar dr. A. Comrie in zijn boek "Het ABC van het geloof" (hertaald door C. Bregman; uitg. De Banier, 2016). Bij iedere letter van het ABC gaat Comrie in op de verschillende benamingen van het zaligmakend geloof. We behandelen alle woorden, niet alle hoofdstukken.

A

AANDOEN

Onder de letter A vinden we bij Paulus in de Galatenbrief, hoofdstuk 3:27, een benaming die nadrukkelijk aan het geloof gegeven wordt. Daar staat: 'Want zovelen als gij in Christus gedoopt zijt, hebt gij Christus aangedaan! Het geloof wordt ons hier dus voorgesteld als een handeling waarbij men iets 'aandoet'.

Galaten 3:27 heeft betrekking op Christus. Wat de letterlijke betekenis van de tekst betreft, terecht wordt door de godgeleerden onderzocht waarop Paulus met deze beeldspraak het oog heeft. In het algemeen gaat men ervan uit dat hier op het aantrekken van kleren gezinspeeld wordt, maar er is enig verschil van mening over de vraag welke kleding dit geweest kan zijn en bij welke gelegenheid die werd aangetrokken. We hoeven niet alle meningen over deze kwestie te noemen die de godgeleerden bij Wolfius en Deylingius* kunnen lezen, maar wat ons betreft, lijken de volgende twee meningen het meest waarschijnlijk.

1. Het is mogelijk dat er gezinspeeld wordt op het aantrekken van ambtskleding door de hogepriester in de tijd van de tweede tempel. Als de hogepriester zijn ambtskleding aandeed, moest hij daarbij een zekere ordening aanbrengen. Niemand anders werd immers als hogepriester erkend dan hij die juist déze kleding aanhad. Als deze verwijzing juist ►

► is, worden daarmee de volgende zaken te kennen gegeven:

a. Als iemand een priester van de Allerhoogste wil zijn, moet hij bekleed worden met de dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid van Christus, die men door het geloof aantrekt. Daarom was het Paulus er boven alles om te doen in Christus gevonden te worden (Filipp. 3:9). Hierdoor kan ook de uitdrukking verklaard worden die spreekt over de gelovigen als een koninklijk priesterdom, een heilig en verkregen volk, dat de blinkende gerechtigheid van Christus als een kleed draagt. Vergelijk Jeremia 23:6: 'De HEERE onze gerechtigheid!'

b. Zoals de priesters een zekere volgorde hanteren en die ook stipt nakomen bij het aantrekken van hun kleding, zo moet dat ook gebeuren bij hen die Christus willen aandoen. Zij moeten Hem allereerst aannemen tot rechtvaardigmaking, om door Hem met God verzoend te worden, en daarna ook tot heiligmaking. Zo is Hij immers van God gegeven, eerst tot rechtvaardigmaking en daarna tot heiligmaking (1 Kor. 1:30). Men moet in Hem zijn, en vervolgens vruchten voortbrengen (Joh. 15:4 en 5). We zien dus hoe nutteloos en verkeerd het is als mensen uit alle macht bezig zijn om heiligheid uit Christus te verkrijgen, terwijl ze voorbijzien aan de grond daarvan, de rechtvaardigmaking. Zo houden ze de goede volgorde niet aan in het aantrekken van de kledingstukken.

c. De priesters werden alleen als priesters erkend als zij hun priesterlijke kleding aanhadden. Zo is het ook met de gelovigen. Zij zijn priesters voor God en het Lam, maar geen enkel werk dat zij doen wordt erkend of aanvaard als zij niet bekleed zijn met de gerechtigheid van Christus. Zij moeten Hem telkens opnieuw aandoen, en in Hem tot de Vader naderen. Jozef zei tegen zijn broers dat zij hem niet zouden zien als zij Benjamin niet meebrachten. Zo is het beslist ook hier!

*Lutherse theologen

► wordt vervolgd

Media en invloed

ds. G.W.S. Mulder, Ridderkerk

De moderne media zijn beeldbepalend geworden in ons leven. Dat laat zich letterlijk zo voorstellen. Tot omstreeks 1990 was er in onze huizen nauwelijks een beeldscherm te vinden. We hielden ze buiten de deur. Dat was rond 2000 al ingrijpend veranderd. Bijna elk huis beschikt nu over minstens één. De meesten van ons dragen een beeldscherm op zak. En dat bepaalt mede hoe we naar het leven kijken.

Digitale media zijn voortdurend in beweging. De nieuwste ontwikkeling is Artificial Intelligence (AI, in het Nederlands: kunstmatige intelligentie). Deze verzamelnaam duidt aan dat de computer wordt ingezet voor intelligente opdrachten die we anders aan een mens zouden geven. Dit wordt al jaren toegepast op bijvoorbeeld robots. Maar nu is deze toepassing veel breder beschikbaar geworden. Via een dergelijk programma kan een leerling een opstel laten schrijven of een predikant een preek laten opstellen. De computer kan niet alleen berekeningen maken en machines aansturen, maar ook woorden en beelden combineren. De mogelijkheden zijn ongekend.

Verkennde bezinning

We voelen direct hoe intens de vragen zijn die op ons afkomen. In deze korte serie van vier artikelen willen we ons bezinnen op de invloed die dit alles heeft. Daarbij richten we ons speciaal op de veranderende rol van de media. We doen dat door de mediageschiedenis wat te verkennen. Het gaat ons in deze serie dus niet in de eerste plaats om de vraag wat mag en wat niet mag. Het is nodig

om eerst zicht te hebben op wat er feitelijk is gebeurd, willen we daarna een oordeel kunnen vormen.

Daarbij maak ik graag een afspraak vooraf. Laten we dit onderwerp niet vooral op onze jongeren betrekken. Daarmee zouden we tegelijk suggereren dat wij zelf niet (hoeven te) participeren in de wereld van moderne

media. U zou dat kunnen denken omdat u wat ouder bent, of omdat u deze ontwikkelingen ver van u vindt afstaan. Maar of u wilt of niet, wij leven in de tijd van digitale revolutie. Revoluties zijn totaal. Niemand ontkomt eraan; u ook niet. Onze jongeren voelen dit haarscherp. En zij verwachten van ons het goede voorbeeld. We kunnen ontkennen of een duidelijk zwart-wit oordeel opwerpen tot onze bescherming. Maar dan vallen we in het oog van onze jongeren door de mand. Want het raakt ons tóch. Bovendien blijven we dan in gebreke om voor onze jongeren een wegwijzer te zijn. Laten we samen proberen ons daarin juist te oefenen.

Invloed van media

Naar de invloed van media is veel onderzoek gedaan. Vóór het jaar 2000 werd nogal eens gesproken over de injectienaaldtheorie. Een injectienaald dringt door de huid het lichaam binnen en maakt het

Dus is belangrijk of we op de goede netwerken zijn aangesloten.

mogelijk een vreemde vloeistof in te brengen. Deze vloeistof doet zijn werk in het lichaam, daar kun je je dan niet meer tegen verzetten. Het is niet moeilijk om dit beeld te betrekken op de media. Met die vloeistof duiden we dan het moderne levensgevoel aan, of nog sterker: het vergif van de zonde. We zijn het erover eens dat we voor deze invloed niet genoeg op onze hoede kunnen zijn. Volgens deze theorie lijkt dat ook te kunnen. Namelijk door wég te blijven van de injectienaald. Of kun je ook worden beïnvloed zonder dat je het in de gaten hebt?

Invloed is inderdaad niet alleen gekoppeld aan media. Dat woord betekent 'middelen'. Eigenlijk heten ze 'communicatiemedia'. Door het medium draag je een boodschap over. Het middel om over te dragen kan bijvoorbeeld een brief zijn, een e-mail, een berichtje of een telefoontje. Dat zijn dus middelen die zorgen voor invloed.

Invloed bij communicatie

Het overdragen en ontvangen van de boodschap noemen we communicatie. Dit is dan het netwerk waarin wordt gecommuniceerd. Dat kan een WhatsAppgroep zijn, maar ook een gezin rond de ontbijttafel. De laatste tijd is er meer aandacht voor gekomen dat ook

elk communicatienetwerk zorgt voor invloed.

Ga het maar na. Als je bent aangesloten bij een WhatsAppgroep of een gezin, krijg je er altijd wat van mee. In het gezin Bijbellezen en hoe je erkend en gecorrigeerd wordt. Is de appgroep voor de buurt of van het werk? Dan zal de invloed daar ook mee samenhangen. Op hoeveel netwerken bent u aangesloten? Dat zijn dus evenzoveel invloedssferen.

De mensen van nu worden wel aangeduid als de schakelgeneratie. Onze samenleving is een groot stelsel van netwerken. We schakelen wat af. Overall wordt gecommuniceerd en beïnvloed. Dus is belangrijk of we op de goede netwerken zijn aangesloten. Er zijn in uw leven netwerken met een groot risico op zondige beïnvloeding. Bent u zich dat altijd bewust? En wat als een netwerk met kwade beïnvloeding onontkoombaar is? Hoeveel zouden dát er bij u zijn?

Bijbelse normen en waarden

Wat we met onze naaste communiceren, moet oprecht zijn. In het negende gebod zegt de Heere: 'Gij zult geen vals getuigenis spreken tegen uw naaste'. 'Voorts, broeders, al wat waarachtig is, al wat eerlijk is, al wat rechtvaardig is, al wat rein is, al wat liefelijk is, al wat wél luidt, zo er enige deugd is, en zo er enige lof is, bedenkt datzelve' (Filipp. 4:8). Zo moet onze communicatie in overeenstemming zijn met Gods gehele wet. Bekering van de zonde is nodig. En het ware geloof in Christus, om door Zijn genade te leven en uit Hem te worden bediend. Zo alleen zal communicatie dienstbaar zijn tot Gods eer en het welzijn van de naaste. ♦

► wordt vervolgd

De gave van de lijdzaamheid

ds. A. Schreuder, Beekbergen

Lijdzaamheid is een Bijbels woord met een diepe, bevindelijke inhoud. In drie artikelen wil ik daarbij stilstaan.

Wat is lijdzaamheid? Lijdzaamheid is afgeleid van het Griekse woord 'hupomonè'. Dit Griekse woord omvat zowel een passieve als een actieve kant. Het passieve is (ver)dragen wat is opgelegd. Het actieve is volharden onder datgene wat gedragen moet worden. In andere vertalingen dan de Statenvertaling kiest men consequent alleen de actieve kant van het Griekse woord. Dan wordt het steeds vertaald met volharden.

Deze twee kanten van het Griekse hupomonè maken dat in de Statenvertaling het Griekse woord bijna altijd wordt vertaald met lijdzaamheid. Men laat op deze manier uitkomen dat lijdzaamheid zowel een passieve

als een actieve kant heeft. Zo wordt het bijvoorbeeld gebruikt in Hebrëeën 12:1, waar staat: 'Laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan die ons voorgesteld is'.

Soms kiezen de Statenvertalers ervoor om het begrip te vertalen met 'verdraagzaamheid', vooral als het passieve aspect op de voorgrond staat. Een voorbeeld daarvan is Jakobus 5:11: 'Gij hebt de verdraagzaamheid van Job gehoord'. Enkele keren kiezen de Statenvertalers ervoor om het te vertalen met 'standvastigheid' of 'volharding', als vooral het actieve aspect op de voorgrond staat. Dit gebeurt in Lukas 8:15: 'En dat in de goede aarde valt, zijn dezen die het

Woord gehoord hebbende, hetzelfde in een eerlijk en goed hart bewaren en in volständigkeit vruchten voortbrengen'.

Verschil met lijdelijkheid

In het gewone spraakgebruik wordt het woord 'lijdzaamheid' nog maar sporadisch gebruikt. Als het al gebruikt wordt, is het in de betekenis van lijdelijkheid. Lijdelijkheid is hetzelfde als berusting. Iemand ondergaat iets, voelt dat hij het niet kan veranderen en berust erin. In berusting zit geen vreugde. Het is een manier om verdriet draaglijk te maken. Er is sprake van een zekere gelatenheid, maar tot echte onderwerping en aanvaarding komt het niet.

Bij lijdzaamheid is er wél sprake van onderworpenheid en is er de begeerte om onder de Heere te buigen in wat Hij oplegt. Dan kan lijdzaamheid het hart zelfs vervullen met blijdschap. Het is jammer dat andere vertalingen dan de Statenvertaling het woord lijdzaamheid helaas niet meer gebruiken.

De gave van lijdzaamheid

Lijdzaamheid is een genadegave die de Heere Zijn kinderen schenkt om die te oefenen. Thomas Goodwin geeft in zijn boekje "Het volmaakte werk van de lijdzaamheid" een mooie definitie van lijdzaamheid: 'Het is een blijvend volharden, hetzij met betrekking tot het doen van de wil van de Heere, zonder daarin te verzwakken; hetzij met betrekking tot het zich onderwerpen aan de wil van God in gehoorzaamheid, kalmte, opgewektheid tot het einde van dit leven'.

Goodwin gebruikt het voorbeeld van iemand die een heuvel beklimt. Hoe dichter hij bij de top komt, hoe vermoeider hij wordt. Het laatste stukje tot de top wordt steeds moeilijker. Hij zegt: 'Dat maakt in het verdragen, in het ondergaan van wat de Heere oplegt, de lijdzaamheid uit, dat u ondanks dat de vermoeidheid toeslaat toch zegt: Volhouden! Nog een klein stukje!'

Wilhelmus à Brakel besteedt in zijn "Redelijke Godsdienst" ook een

▶ Laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan die ons voorgesteld is.

hoofdstuk aan lijdzaamheid. Hij omschrijft lijdzaamheid in dezelfde lijn als Goodwin. Hij zegt: 'Lijdzaamheid is een sterkte der ziel van een gelovige in God, waardoor men in het volbrengen van zijn plicht, alle wederwaardigheden in gewilligheid, bedaardheid, blijdschap, volstandigheid, en hoop van een goede uitkomst, verdraagt'. In beide omschrijvingen komt naar voren hoe de Heere Zijn kinderen beproeft in wat Hij oplegt, maar ook in hoe de Heere daardoor het geloof oefent.

Drie werkzaamheden

Hoe wordt lijdzaamheid beoefend? Lijdzaamheid is een werkzaamheid van het geloof. Het eerste wat het geloof werkt is *ontleding*. Dat betekent dat het geloof een mens brengt op de plaats waar hij zegt: 'Heere, ik heb niets meer verdiend. Door mijn val in het paradijs ben ik alles kwijtgeraakt. Het is een wonder dat ik nog een plek op aarde heb'. Het geloof bewerkt ook een besef van *Gods soevereiniteit*. God is niet verplicht om uit te leggen waarom Hij deze weg met een mens gaat. Dat maakt niet onverschillig, maar doet eerbiedig buigen onder de Heere. God is goed in wat Hij doet en wat Hem behaagt. Wat is het zoet om zo onder de Heere te buigen. Het is een groot voorrecht en een grote genade dat een ziel, ook al gaat het leven anders dan hij had gedacht, gehoopt of verwacht, geen vragen meer aan God hoeft te stellen. Het derde wat het geloof werkt, is een diep besef van *Gods liefde*. Daardoor kan het geloof sterken in de grootste smarten. Van David lezen we dat hij op zeker moment terugkomt bij Ziklag en dat hij bang is. Men wil hem stening. Maar dan staat er: 'Doch David sterkte zich in de HEERE zijn God'. Lijdzaamheid wordt dus tot stand gebracht door ontleding, door een besef van Gods soevereiniteit en van Gods liefde. De beoefening van de lijdzaamheid vindt rust in wat er staat in Romeinen 8:28a: 'En wij weten dat degenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede'. ♦

► wordt vervolgd

Het woord des HEEREN

ds. P.J. de Raaf, Boskoop

Het woord des HEEREN dat geschied is tot Joël, den zoon van Pethuël.

Joël 1: 1-3

Aan het einde van het Oude Testament vinden we de twaalf kleine profeten. Dat waren geen mannen die klein van postuur waren. Deze uitdrukking betekent al helemaal niet dat hun boodschap niet zo belangrijk was. Maar de omvang van hun geschriften is klein in vergelijking met de vier grote profeten: Jesaja, Jeremia, Ezechiël en Daniël.

Joël, de zoon van Pethuël

Komende weken willen we, met de hulp van de Heere, stilstaan bij het Bijbelboekje Joël. Over Joël zelf weten we weinig. Zijn naam betekent: de HEERE is God. Verder noemt de Schrift de naam van zijn vader Pethuël. Deze Pethuël is voor ons een onbekende. Maar de belangrijkste boodschap vinden we aan het begin van vers 1: 'Het woord des HEEREN dat geschied is'. Joël geeft niet zijn persoonlijke visie op de maatschappelijke omstandigheden, maar heeft het woord van de HEERE gehoord. Als een getrouw profeet heeft hij dát woord onveranderd door te geven. Deze woorden van de HEERE komen door middel van de profeet Joël ook tot ons, 'tot lering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing die in de rechtvaardigheid is' (2 Tim. 3:16).

Niet eerder gebeurd

Het boek Joël bevat geen aanduidingen waaruit blijkt in welke tijd Joël geprofeteerd heeft. Er wordt veel over gespeculeerd, maar we weten het niet. Uit Joël 1 wordt duidelijk dat hij profeteerde naar aanleiding van een nationale ramp. Heel het land is verwoest door herhaaldelijke sprinkhanenplagen en droogte. Tekorten en armoede waren het gevolg. Deze Joël begint met een oproep. Deze

oproep komt in de eerste plaats tot de oudsten, de leiders van het volk, en daarna tot alle inwoners. Beseffen ze wel dat de gebeurtenissen van deze tijd ongekend zijn? Dat er heel opmerkelijke dingen zijn gebeurd? Hoe actueel blijkt de boodschap van Joël te zijn in 2024! Merken we wel wat de Heere doet? In klimaatverandering, in crises op allerlei gebied, in aardbevingen, oorlogen en besmettelijke ziekten? Zien we dat de ontwikkelingen ongewoon snel gaan? Horen we de roepstemmen van de naderende wederkomst van Christus?

Familieverhalen

Joël zegt tegen zijn hoorders dat de daden van de Heere uit zijn tijd doorverteld moeten worden. Zijn hoorders moeten het aan hun kinderen vertellen. De kinderen weer aan de kleinkinderen. De kleinkinderen aan de achterkleinkinderen. En zo moet de boodschap van Joël ook klinken in onze tijd. Omdat juist Joël een boodschap bevat voor ons, 'op dewelke de einden der eeuwen gekomen zijn' (1 Kor. 10:11). De duiding van de gebeurtenissen in onze tijd moeten we niet overlaten aan de NOS of aan wetenschappers. Zij hebben een nuttige functie om ons dingen uit te leggen en te informeren. Maar de geestelijke betekenis van het nieuws kan alleen Gods Geest ons leren. Bij een open Bijbel. En dat moeten we vertellen aan onze kinderen en kleinkinderen. Ze moeten horen dat de Heere regeert. Dat Hij Zijn welbehagen uitvoert. En dat ze Hem moeten leren vrezen. Laten we gaan luisteren naar het woord des HEEREN dat geschied is tot Joël.

► wordt vervolgd

Gebed voor een nieuw jaar

Namens de redactie, J. van 't Hul

‘De eeuwige God zij u een Woning; en van onder, eeuwige armen’. Deze zegenbede van de oude Mozes wensen we elkaar toe, nu we schoorvoetend het nieuwe jaar zijn binnengetreden.

Het oude boek, dat van 2023, is uitgelezen, toegesloten en weggelegd. Het nieuwe ligt voor ons. We kennen de inhoud ervan nog niet. Er zijn alleen nog maar witte bladzijden. Want we zijn van gisteren en weten niet. De Heere zegene ons, Hij behoeft ons, en doe Zijn aangezicht over ons lichten.

Psalm 33 zet in met een oproep aan al de vromen om de Heere te loven: ‘Gij rechtvaardigen, zingt vrolijk in den HEERE; lof betaamt den oprechten’. Toch eindigt deze psalm met een smeekgebed: ‘Uw goedertierenheid, HEERE, zij over ons’.

De onbekende dichter heeft de Heere willen prijzen, heeft samen met de Godvruchtigen Hem willen loven om Wie Hij is en om wat Hij doen wil. Heilige blijdschap is er in zijn hart. De dichter begeert goed van de Heere te spreken. Zijn ziel was als een gewaterde hof, maar voordat zijn psalm ten einde is, heft hij zijn lege handen op naar de hemel, en zie, hij bidt, in alle verlegenheid: ‘Uw goedertierenheid, HEERE, zij over ons’.

Eerlijk gemaakt

Door genade kent deze dichter zichzelf. Hij weet dat hij zonder God

niets doen kan en daarom kan hij het smeken en zuchten niet te boven komen. Hij is eerlijk gemaakt voor God en afhankelijk van ‘goedertierenheid’. Ziet hij op zichzelf en om zich heen, dan schijnt alles tegen, dan is er vrees vanbinnen en vanbuiten. De vijand is machtig, de duivel woedt en tiert en de wereld raakt op tilt. De dichter heeft alles verspeeld en verzondigd en ziet geen hand voor ogen. Hij kan de dag van morgen, laat staan de toekomst, niet met vertrouwen tegemoet zien. Hij kan niet staande blijven, want hij heeft het verbond verbroken en Gods deugden geschonden. Misschien is hij ook wel bang voor de toekomst. Wat hij nodig heeft is: God. God Zelf. Zijn gunst en goedertierenheid, Zijn gadeloze trouw en genadige liefde. Hij kan niet zónder. Bij ondervinding heeft hij geleerd dat het de goedertierenheden des Heeren zijn dat hij niet vernield is en dat Zijn goedertierenheid beter is dan dit tijdelijke leven. Verdienen doet hij niets, maar hij bidt er vurig om én hoopt erop: ‘... gelijk als wij op U hopen’.

Verbeiden en vertrouwen

De dichter bidt en hoopt, niet in de zin van: we zullen er maar het beste van hopen. Zijn ziel ‘verbeidt’ de Heere (vers 20) en vertrouwt op de Naam Zijner heiligheid (vers 21). Dat is de ware hoop voor het toekomstige, in deze dagen van diep verval, in deze tijd van zielsverzoeking en van strijd: innig verbeiden en gelovig vertrouwen. En nu, Heere, wat is onze verwachting, voor het bange jaar dat voor ons ligt, persoonlijk, kerkelijk, maatschappelijk, voor onze gezinnen, onze scholen en onze vertegenwoordigers in Den Haag? Onze hoop is op U. Hoop in de Ander, van Wie we mochten herdenken Zijn gezegende komst in het vlees. Daarin ligt onze gegronde hoop voor het nieuwe jaar.

Deze hoop wensen we al onze lezers toe, naast Zijn zegen, want aan Zijn zegen is alles gelegen. In onze zegenwens betrekken we ook de deputaten die de belangen van ons kerkblad behartigen. Ook denken we

aan de medewerkers van het Centraal Bureau in Woerden, aan de trouwe medewerkers van Verloop drukkerij in Alblasterdam. We denken ook aan predikanten, studenten, ouderlingen en diakenen, zendingswerkers en evangelisten, koster, organisten en leidinggevenden van verenigingen, plus al die anderen (ook overzee) die veel werk verzetten dat door

Zijn naam moest er nog bij

ds. M. Karens, Middelburg

weinigen wordt gezien en dus door weinigen wordt gewaardeerd.

Als laatste, maar niet als minste, heten we graag ds. G.W.S. Mulder welkom als lid van de redactie. We zijn blij dat hij bereid is om zijn gaven en talenten ook te besteden voor onze kerkblad. Broeder Mulder, we wensen u toe alles wat nodig is: wijsheid, voorzichtigheid en gezondheid, alles in biddend opzien om de hulp van Boven.

Tot besluit: Dat het in dit nieuw begonnen jaar door genade maar leven mag in het binnenste: 'Uw goedertierenheid zij over ons, gelijk als wij op U hopen'. ♦

Mozes, de man Gods, heeft de kortstondigheid van het menselijk leven (van óns leven!) zo ernstig beschreven in Psalm 90: 'Want het wordt snellijk afgesneden en wij vliegen daarheen'. Wij vliegen daarheen!

Denkend over de kortstondigheid van ons leven, kwam een aangrijpend voorval in mijn gedachten. Het is een goede gewoonte om in de kerkdienst van oudjaar de overledenen uit de gemeente te memoreren en de achtergebleven familieleden te gedenken in het gebed. Het geeft veel indrukken om de namen en de leeftijden van hen die ons zijn ontvallen (opnieuw) te horen. Waarna een psalm van rouw en troost, bijvoorbeeld Psalm 103:8 en 9, door de gemeente (staande) wordt gezongen.

Vele jaren geleden mocht ik als ouderling de gemeente van Zoetermeer dienen. De zondagavond vóór de oudjaarsdienst, die op dinsdag zou zijn, gaf de scriba mij een brief. Hij zei: 'Jij moet de preek lezen op oudjaarsavond. Hier heb je alvast de lijst met de overleden gemeentelieden, die ik heb klaargemaakt'. Op maandagmiddag ging de telefoon. Een broeder uit de kerkenraad belde: Ontzettend, heb je het gehoord, onze scriba is overleden! Bij de kassa van een supermarkt werd hij onwel en hulp mocht niet meer baten. Hij is niet meer! Allerlei gedachten gaan er dan door je heen. Hij was nog niet zo oud. Wat een slag voor zijn vrouw en gezin. Wat een roepstem voor de gemeente. Wat een droefheid en gemis als we zo plotseling onze geliefden verliezen, ook al mag er een treuren zijn niet zonder hoop. Ik pakte de lijst met de overlede-

nen, die hij mij nog gegeven had, en ik schreef zijn naam erbij. Ook hij zou worden afgelezen de volgende avond. Ethan, de Ezrahiet, zong in de tempel: 'Gedenk, o HEER', hoe zwak ik ben, hoe kort van duur; het leven is een damp; de dood wenkt ieder uur. Zou 't mensdom dan vergeefs op aarde zijn geschapen? Wie leeft er, die de slaap des doods niet eens zal slapen?'

We mogen een nieuw jaar beginnen, Anno Domini 2024. We weten niet wat de toekomst ons zal brengen. Eén ding is zeker: de mens gaat naar zijn eeuwig huis en de rouwklagers zullen in de straten omgaan. Memento mori. De mens, jong of oud, rijk of arm, kerkelijk of onkerkelijk, reist naar een eeuwige bestemming. Want de bezoldiging (het loon) der zonde is de dood. Welgelukzalig, als ik hier mijn doodsvonnis leerde aanvaarden. Als ik door de Geest van Christus hier leerde sterven aan de wereld, aan mijn eigengerechtigheden, aan mijn eigen leven, om het leven door het geloof te zoeken en te vinden in Jezus Christus. 'Die Mij vindt, vindt het leven'. Dan is sterven een afsterven van de zonden. Dan is sterven eeuwig erven. Zalig als onze naam staat geschreven in het boek des levens des Lams (Luk.10:20) Dogmatisch kan het niet, maar blijf toch bedelen: 'Heere, schrijf mijn naam er nog bij, want ik kan U niet missen'. ♦

Mozaïek in de schijnwerpers

C.S.L. Janse, Ugchelen

Het Reformatorisch Dagblad schonk vorige maand uitgebreid aandacht aan Mozaïek, een groep van evangelische gemeenten. Terwijl veel kerken, hetzij protestants of rooms-katholiek, krimpen en moeten sluiten, groeien deze gemeenten als Jona's wonderboom. Wat is daarvan het geheim?

Het is niet zonder reden dat de Mozaïekgemeenten vooral groeien in wat we de Biblebelt noemen. De gereformeerde gezindte, hetzij breed of smal genomen, is daar goed vertegenwoordigd. Maar er is wel degelijk ook een afkalving. Er is duidelijk een uitstroom naar de onkerkelijkheid. Anderen willen niet met alles breken, maar zoeken wel een gemeente die meer dan hun eigen kerk aansluit bij de moderne tijd. Waar geen moeilijke theologische kwesties aan de orde komen. Waar ze geen aanmerkingen maken op je levensgedrag. Met kerkdiensten die je aanspreken door de geboden muziek en de inspirerende en bemoedigende preken die je hoort. Vandaar dat je een grote Mozaïekgemeente aantreft in Veenendaal (4500 mensen). Mozaïek is ook aanwezig in plaatsen als Rijssen, Nijkerk en Middelburg, maar niet in Limburg of de kop van Noord-Holland. Daar ontbreekt immers een dergelijk rekruteringsveld.

Aanbidding

Bij de samenkomsten van Mozaïek ligt veel nadruk op de aanbidding van God. Is dat niet mooi? Bedenk wel dat 'de ware aanbidders de Vader aanbidden zullen in geest en waarheid' (Joh. 4: 23). Die ware aanbidders weten dat zij dat van zichzelf niet kunnen, maar dat daartoe de hulp en leiding van Gods Geest onmisbaar zijn. De Bijbel laat zien dat er ook aanbidding

bestaat die in Gods ogen een gruwel is. 'Morgen zal de HEERE een feest zijn!' zo zei Aäron tegen het volk Israël bij de Sinaï. Maar ze aanbaden het gouden kalf en durfden daarvan te zeggen: 'dit zijn uw goden Israël, die u uit Egypteland opgevoerd hebben' (Ex. 32: 4, 5). Met Mozaïek zitten we aan de linkerkant van de evangelische beweging. Vrouwelijke voorgangers zijn daar volledig geaccepteerd en met homoseksuele relaties heeft men geen moeite meer. Dat is niet overal zo in de evangelische wereld. Alleen het inzegenen van homohuwelijken is voor Mozaïek (voorlopig) nog een stap te ver. Dat laatste zie je ook in het jongste rapport van de Nederlandse Gereformeerde Kerken. Dat de Bijbel homoseksuele relaties zonder meer afkeurt, is kennelijk niet meer doorslaggevend. Helaas niet.

Algemene verzoening

Kenmerkend voor de evangelische beweging is ook de leer van de algemene verzoening. Die vind je ook heel duidelijk bij Mozaïek. 'Wij geloven dat Jezus van je houdt', zo valt te lezen op de website van Mozaïek Apeldoorn. Dat is het allesbepalende uitgangspunt van deze gemeenten. 'Dat wij met onze kinderen in zonden ontvangen en geboren zijn en daarom kinderen des toorns zijn, zodat wij in het rijk van God niet kunnen komen', zoals de aanhef van

het Doopformulier ons leert, zal men wellicht niet zonder meer afwijzen. Maar het heeft daar geen wezenlijke betekenis meer.

Bij Mozaïek beklemtoont men dat je welkom bent, zoals je bent. Maar beseft men ook dat om te komen zoals je bent, je eerst moet worden wie je bent? Een mens moet immers door Gods Geest aan zichzelf ontdekken worden. Pas nadat de verloren zoon tot zichzelf gekomen was, besloot hij om met belijdenis van schuld terug te keren naar zijn vader (Luk. 15: 17).

Feelgood

De samenkomsten van Mozaïek hebben onmiskenbaar een hoog 'feelgood-gehalte'. Ze zijn perfect georganiseerd. Mensen worden royaal welkom geheten, worden vertroost, bemoedigd en vermaakt. Ze houden van elkaar en ze zijn door God geliefd. Soms worden ze zelfs opgeroepen om zichzelf een applaus te geven. Dat voelt goed. Zo wil men ze toerusten om met vertrouwen de nieuwe week in te gaan met alle spanningen, zorgen en problemen die het leven met zich mee kan brengen. Maar kun je daarmee ook de eeuwigheid aandoen? Dat alles neemt niet weg dat de snelle groei van deze gemeenten ons wel te denken geeft. Als mensen, hetzij jongeren of ouderen, die met de gereformeerde leer zijn opgegroeid daarnaar overstappen, is dat een pijnlijke zaak. Voor ouders en verdere familieleden, voor predikanten en kerkenraden. Mensen die wellicht nog niet zo lang geleden belijdenis gedaan hebben en serieus meeleeften en nu radicaal afscheid hebben genomen. Waarin zijn we tekortgeschoten dat we ze niet hebben kunnen vasthouden? Dat is een vraag die we niet zomaar naast ons neer mogen leggen. ♦

Het voorbereidend werk

Bert Koopman

uitg. Summum; 699 blz. € 49,99.

In juni 2023 promoveerde Bert Koopman in Apeldoorn op een belangrijk onderwerp. Het gaat om het zogeheten voorbereidend werk. Dat gaat over vragen als: Wat houdt de wedergeboorte in? Horen overtuigingen van zonde, mét berouw daarover, bij de wedergeboorte of bij het voorbereidend werk, dat ook algemeen kan zijn? Moeten we de wedergeboorte gelijkstellen aan het daadwerkelijk geloven in Christus? Met een verwijzing naar De Christenreis: vond de wedergeboorte plaats toen Christen uit de stad Verderf werd gehaald, of toen hij door het poortje ging?

Op dit punt is er een zeker verschil, dat we niet mogen uitvergroten, tussen Engelse en Nederlandse oudvaders. Beiden staan op reformatorische bodem als ze de noodzaak van de geloofsgemeenschap met Christus benadrukken. In Nederland zorgden de arminiaanse twisten ervoor dat de Dordtse Synode nog meer nadruk legde op de oorzaak waarom een zondaar tot Christus komt. Dat is de Goddelijke schenking van het ware geloof in de wedergeboorte. In Engeland bleef het accent meer liggen op de gemeenschap met Christus en kreeg dit de benaming wedergeboorte. Voorafgaande werkzaamheden zijn dan

niet de eigenlijke wedergeboorte. Persoonlijk zijn we er altijd van overtuigd geweest dat de Engelse en de Hollandse lijn elkaar niet uitsluiten of tegenspreken. Beide leggen een heel belangrijk Bijbels accent. Het begin uit God is nodig én de geloofsvereniging met Christus is nodig. Het proefschrift van Koopman onderzoekt op welke manier het Engelse accent op het voorbereidend werk invloed kreeg op de Nederlandse theologie in de zeventiende eeuw. Dit heeft te maken met wederzijdse contacten tussen theologen uit beide landen en door tal van Nederlandse vertalingen van puriteinse geschriften. Breed en diepgaand heeft Koopman deze invloed onderzocht, een zeer verdienstelijk werk. Het gaat namelijk niet om droge theologische inzichten, maar om de praktijk van het genadeleven en de geestelijke leiding van zielen. Juist in dit licht was het verdrietig dat Koopman rond zijn promotie in een interview in het Reformatorisch Dagblad op een onheuse manier afgaf op een prediking waarin volgens hem wedergeboorte losgemaakt wordt van de kennis van Christus. Dat wierp een onnodige smet op zijn belangrijke proefschrift.

ds. J.M.D. de Heer, Rotterdam

Het sterven is mij gewin

ds. J. van Rijswijk

uitg. Lucas Boeken; 198 blz., € 17,50.

Onze medebroeder ds J. van Rijswijk schreef een boek met tien preken onder de titel "Het sterven is mij gewin". Dit zijn woorden waarvan de apostel Paulus op goede gronden getuigenis mocht afleggen, want er staat in deze tekst uit Filippenzen 1 nog iets vóór: 'Het leven is mij Christus'. Dán alleen geldt wat de titel onder woorden brengt: het sterven is mij gewin. Zonder te gaan citeren uit deze preken lichten we er enkele zaken uit. Een aantal preken handelt over min of meer bekende teksten, terwijl er ook minder bekende teksten worden behandeld. Zo las ik de eerste preek over het sterven van Aäron. Aäron kon niet als hogepriester sterven. Mozes krijgt opdracht zijn klederen uit te trekken. Wat blijft dan over?

Een oudtestamentische ambtsdrager die als een arme zondaar alleen op grond van de verdienste van de grote Hogepriester van het Nieuwe Testament kan ingaan in het hemelse Kanaän. Waar het werk van de aardse hogepriester eindigt, gaat het werk van Christus voort. Omwille van Zijn volkomen offerande gaat Aäron God Drieëinig alle lof en eer toebrengen. Wat een les in het ambtelijk leven.

De laatste preek, over Openbaring 19, draagt als titel 'Gods lof'. Daarin staat een treffend slot, dat stof gaf tot nadenken. De schrijver zegt: 'Als ik er mag komen, wat zal het een wonder zijn', én: 'Al zou ik buiten moeten blijven, maar dat Hij alle eer en glorie zal ontvangen van nu aan tot in alle eeuwigheid'. Dat zijn hele zaken! Zulke dingen zijn alleen voor beleving vatbaar en niet in woorden uit te drukken. Stelle de Heere deze bundel tot zegen en schenke Hij de beleving van genoemde zaken.

ds. A.J. de Waard, Urk

Kort & Bondig

In de maandelijkse rubriek Kort en Bondig presenteren de verschillende bonden en verenigingen zich.

Bond van Mannenverenigingen

Van de diverse Bonden van de Gereformeerde Gemeenten zijn we niet de oudste. Deze bond is nog wel een beetje onbekend. Daarom proberen we regelmatig aandacht voor ons werk te vragen en stimuleren we de oprichting van mannenverenigingen. Op 22 februari 1992 werd besloten om de toen bestaande, over het hele land verspreide mannenverenigingen te verenigen in de Bond van Mannenverenigingen van de Gereformeerde Gemeenten. Ieder jaar, op de tweede zaterdag van november, houden we onze Bondsdag. In een lezing door één van onze predikanten wordt dan een onderwerp ingeleid of een kerkhistorische of actuele gebeurtenis uitgediept. Na de lezing is er ruime tijd voor het stellen van vragen. Onze Bondsdag wordt door velen als leerzaam en samenbindend ervaren.

Plaatselijke mannenvereniging

Hoe een plaatselijke mannenvereniging oprichten? Nou, dat is niet zo moeilijk. Er zijn een paar mannen nodig die hun schouders eronder willen zetten. Zo eenvoudig is het. Als Bondsbestuur willen we daarbij

graag een handje helpen, omdat we ervan overtuigd zijn dat onderzoek van Gods Woord en van de belijdenisgeschriften zeker in deze tijd hard nodig is. Bezinning en verdieping zijn van essentieel belang, want de kennis wordt steeds minder en oppervlakkiger.

Belangstelling

Bij het binnentreden van een nieuw jaar worden vele wensen uitgesproken. Als Mannenbond hopen we dat aan het persoonlijk onderzoek van de

Schrift dit jaar meer tijd zal worden besteed. Een middel tot verdieping is de mannenvereniging. Is die er in uw gemeente nog niet? Zoek een aantal mannen bij elkaar en ga met de kerkenraad in gesprek op welke wijze een mannenvereniging kan starten. De mannenvereniging is ook een middel tot samenbinding in de gemeente, en ook een oase van rust.

Wie zal de eerste zijn die een mailtje stuurt of een telefoontje doet? Info: m.bogerd@mail.com, tel. 06-51202481

► De mannenvereniging uit Urk op bezoek bij de Theologische School.

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

te Rilland-Bath,
ds. W. Visscher te Amersfoort;
te Rotterdam-Alexanderpolder en Wageningen,
ds. J. van Rijswijk te Oud-Beijerland;
te Scherpenisse (voor de zending in Ecuador),
ds. R.A.M. Visser te Apeldoorn;
te Sheboygan (Wisconsin, VS),
ds. P.D. den Haan te Rijssen-West;
te Terwolde-De Vecht,
ds. P.C. Vlot te Krabbendijke;

te Woerden,
ds. G.J. Baan te Rotterdam-Zuidwijk.

BEDANKT

voor Hoogeveen,
ds. F. Mulder te Rhenen;
voor Den Haag-Scheveningen,
ds. G.J. Baan te Rotterdam-Zuidwijk;
voor Lisse en Westkapelle,
ds. P.C. Vlot te Krabbendijke;
voor Terneuzen,
ds. J. van Rijswijk te Oud-Beijerland;
voor Bodegraven,
ds. W. Harinck te Utrecht;

voor Oostkapelle,
ds. P.G. Heijkamp te Emmeloord;
voor Wolphaartsdijk,
ds. G.J.N. Moens te Middelharnis;
voor Zeist,
ds. A. Schot te Nunspeet.

BERICHT VAN HET CURATORIUM

In het afgesloten jaar 2023 werden we als curatorium zeer verblijd met de ontvangst van giften, extra collecten en legaten. Zowel vanuit de gemeenten, van verenigingen, particulieren en met

name ook bedrijven. Daaruit blijkt de grote plaats en de verbondenheid die de Theologische School in onze gemeenten heeft. We mogen opmerken, en we zijn daarover bijzonder verwonderd, dat er zoveel liefde is voor onze Theologische School. Graag willen we langs deze weg allen die hieraan hebben bijgedragen, na de Heere Die de harten neigde, zowel in grote alsook in kleine bedragen, daarvoor heel hartelijk bedanken. Het is ondoenlijk allen apart via een persoonlijke brief te bedanken. Maar onze dankbaarheid is er niet minder om. Van harte bevelen we u het belangrijke werk van opleiding en toerusting van onze studenten tot dienaren van het Goddelijke Woord, in het openbare en persoonlijke gebed bij u aan.

Namens het curatorium, docenten en studenten, K.H. de Heer, penningmeester

UITZENDDIENST KRABBENDIJKKE

De kerkenraad te Krabbendijke en het deputaatschap voor de zending nodigen u uit voor het bijwonen van de kerkdienst waarin de familie A. de Pater wordt uitgezonden naar Albanië. Ad hoopt daar te gaan werken als theologisch docent/toeruster. De dienst vindt plaats op dinsdag 16 januari (19.30 uur) in ons kerkgebouw te Krabbendijke (J.W. Frisostraat 1) en is online te volgen via kerkdienstgemist.nl. Ds. P.C. Vlot hoopt voor te gaan. De uitzending wordt verricht door ds. S. Maljaars, tweede voorzitter van het zendingsdeputaatschap. Na de dienst is er gelegenheid om afscheid te nemen van Ad en Ilse. Zij hopen op 18 januari te vertrekken naar Albanië.

A.W. Koole, scriba

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 269: Scriba in Rilland-Bath is met ingang van heden: J.L.S. Nieuwenhuize, Pontiaanstraat 8, 4411 DH Rilland; tel. 06-30614990, e-mail scriba@gergemrilland.nl. Regeling preekbeurten is nu: A.M. Hoekman, Hoofdweg 55, 4411 AP Rilland; tel. 06-50508665, e-mail preekregelaar@gergemrilland.nl

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE
TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Berichten

VOORJAARSPROJECT VAN LOIS

De repetities voor het voorjaarsproject van jongerenkoor Lois (o.l.v. Peter Wildeman) beginnen eind januari, op drie locaties: Gouda, Middelharnis en Hardinxveld-Giessendam. Lois is een projectkoor, er is dus geen vast lidmaatschap. Concerten worden gegeven in Dordrecht, Gouda en Middelharnis. Opbrengst is onder meer voor JBGG.

Aanmelden op www.peterwildeman.nl. Jongeren die een instrument bespelen, kunnen zich opgeven als orkestlid.

ZANGAVONDEN

Gorinchem - Grote Kerk, zat. 13 jan., 19.00 uur, psalmzangavond met bovenstem, Arthur de Jong, orgel; leiding ds. M.G. van Middendorp; collecte Bijbelverspreiding.
Moerkapelle - Kerk Geref. Gemeente,

zat. 13 jan., 19.30 uur, Sionskoor, jeugdkoor De jonge lofstem, mannenkoor Datheen, Joost van Belzen, Erwin van der Sluis en Hanno Bosch, orgel; leiding ouderling De Vos; collecte voor Helpende Handen.

Kapelle - Herv. Kerk, zat. 6 jan., 19.30 uur, Peter Wildeman orgel, div. instrumentalisten; leiding ds. M. Karens; collecte voor de Oase, Evangelisatie in Merksem en Hoop voor Azië.

Kerkdiensten

ZONDAG 7 JANUARI 2024

Aalburg 9.30 en 15.00 uur ds. J.W. Verweij; **Aalst** 9.30 en 14.30 uur stud. R.T. Michielse; **Alblasserdam** 14.30 uur ds. M.H. Schot; **Alphen aan den Rijn** 10.00 en 16.00 uur stud. J.C. Kriekaart; **Amersfoort** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; **Amsterdam** 18.30 uur stud. W. de Jong; **Apeldoorn** 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Barendrecht**

10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuizen** 9.30 en 18.00 uur ds. J. Schipper; **Berkenwoude** 19.00 uur ds. G. Clements; **Bodegraven** 10.00 uur ds. P.J. de Raaf en 16.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Borssele** 9.30 en 18.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn en 14.00

uur ds. L. van der Kuijl; **Brakel** 18.00 uur stud. R.T. Michielse; **Burgh-Haamstede** 18.00 uur ds. A.E. Brijder; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 10.00 en 16.30 uur ds. H. van der Heiden; **Capelle aan den IJssel-West** 10.00 uur ds. C. van Ruitenburg en 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 15.30 uur ds. J.B. Zippro; **Den Haag-Scheveningen** 10.00 uur ds. G.

Clements; **Den Helder** 16.00 uur ds. P.J. de Raaf; **Deventer** 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 14.30 uur ds. J. Beens; **Dirksland** 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; **Doetinchem** 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; **Dordrecht** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Ede** 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Eindhoven** 10.00 uur ds. G.J. van Aalst en 19.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; **Enkhuizen** 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 15.00 uur ds. A.T. Huijser; **Enter** 14.30 uur ds. S.W. Janse; **Ermelo** 14.30 uur ds. G. van Manen; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; **Gorinchem** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Goudswaard** 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **'s-Gravenpolder** 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; **'s-Gravenzande** 19.15 uur ds. W.A. Zondag; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; **Herkingen** 14.30 uur ds. K. Boeder; **Hoedekenskerke** 17.00 uur ds. A.P. Baaijens; **Hoofddorp** 15.30 uur ds. J. Schipper; **Houten** 10.00 uur ds. W.A. Zondag en 16.00 uur ds. J. IJsselstein; **Kampen** (locatie: Bovenkerk, Kampen) 9.30 en 15.30 uur ds. D.W. Tuinier; **Kamperland** 10.00 uur ds. C. Harinck; **Kapelle-Biezelinghe** 10.00 uur ds. J. IJsselstein; **Katwijk aan Zee** 10.00 en 17.00 uur ds. E. Bakker; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Klaaswaal** 9.30 uur

ds. J.J. Hoogerbrug en 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Kootwijkerbroek** (locatie: Verlengde Parallelweg te Barneveld) 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Krabbendijke** 9.30 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; **Kruiningen** 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Leiderdorp** 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 9.30 en 16.00 uur stud. W. de Jong; **Lisse** 18.30 uur ds. P. Mulder; **Marknesse** 19.00 uur (H.D.) ds. A. Verschuure; **Meeuwen** 16.00 uur ds. C. Sonneveld; **Meliskerke** 9.30 en 14.30 uur ds. A.E. Brijder; **Melissant** 15.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Middelburg-Centrum** 9.30 en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Middelburg-Zuid** 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; **Middelharnis** 9.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Mijdrecht** 18.30 uur stud. J.C. Kriekaart; **Naaldwijk** 18.30 uur stud. J. Janse; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** (locatie: Coudorp 41) 9.30 uur ds. A.P. Baaijens, 14.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn en 18.30 uur ds. M. Karens; **Nieuwe-Tonge** 15.00 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Nieuwer Ter Aa** 10.00 en 19.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Nieuwerkerk** 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 18.00 uur ds. C. van Ruitenburg; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nisse** 14.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. A. Schot; **Ooltgensplaat** 9.30 en 18.00 uur ds. M. Blok; **Oosterland** 14.30 uur ds. M. Blok; **Oostkapelle** 18.30 uur ds. M. Boersma; **Opheusden** 9.30 en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Opperdoes** 18.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Oud-Beijerland**

9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Ouddorp** 9.30 en 18.30 uur ds. M.G. van Middendorp; **Oude-Tonge** 15.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Poederoijen** 9.30 en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; **Poortugaal** 18.30 uur ds. M. Joosse; **Rhenen** 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk** 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Rijssen-Noord** 9.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West** 9.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 14.30 uur ds. P.C. Vlot; **Rotterdam-Alexanderpolder** 10.00 en 16.00 uur stud. J. Kroon; **Rotterdam-Centrum** 15.00 uur ds. C. van Ruitenburg; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Scherpenzeel** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Annaland** 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Slidrecht** 18.30 uur stud. J. Kroon; **Soest** 19.00 uur ds. W. Visscher; **Spijkensisse** 19.00 uur ds. J. IJsselstein; **Stolwijk** 10.00 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; **Terneuzen** 10.00 en 15.30 uur ds. M. Karens; **Terwolde-De Vecht** 14.30 uur ds. P.D. den Haan; **Tholen** 18.30 uur ds. J.J. Tanis; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veenendaal** 9.30 (H.D.) en 16.30 uur ds. B. Labee; **Vlaardingingen** 10.00 en 16.30 uur ds. J.M. Evers; **Vlissingen** 9.30 en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuij; **Wageningen** 10.00 uur ds. P. van Ruitenburg en 15.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Westzaan** 19.00 uur ds. J.B. Huisman; **Wierden** 9.30 en 15.00 uur ds. W. Silfhout; **Woerden** 18.30 uur ds. W. Harinck; **Wolphaartsdijk** 14.00 uur ds. S. Maljaars; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 15.30 uur ds. A.A. Brugge; **Zoetermeer** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwolle** 19.00 uur ds. A. Schot.

WOENSDAG 10 JANUARI 2024

Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. J. van Laar; **Dordrecht** 19.45 uur ds. W.A. Zondag; **Drachten** 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Goudswaard** 19.30 uur ds. J.W. Verweij; **Hoofddorp** 19.45 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Kruiningen** 19.30 uur ds. G. Hoogerland; **Nieuwe-Tonge** 19.30 uur ds. A. Verschuure; **Nieuwer Ter Aa** 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; **Nunspeet** 19.30

De begrafenis van mijn lichaam zal niet de begrafenis van mijn ziel zijn. Zij zal de begrafenis zijn van mijn ellenden en mijn ongerechtigheden, maar U zult zorgdragen voor mijn ziel en zaligheid.

- ANDREW GRAY -

uur ds. A. Schot; **Ooltgensplaat** 19.30
uur ds. C.J. Meeuse; **Oud-Beijerland**
19.30 uur ds. J. van Rijswijk; **Ouddorp**
19.30 uur ds. F. Mulder; **Poederloijen**
19.30 uur ds. C. Sonneveld; **Rijssen-Zuid**
19.30 uur ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath**
19.30 uur ds. C. van Ruitenburg;
Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds.
J.M.D. de Heer; **Scherpenzeel** 19.30 uur
ds. J. Beens; **Soest** 19.30 uur ds. A.J.
de Waard; **Veenendaal** 19.30 uur ds. B.
Labee; **Zeist** 19.30 uur ds. J. IJsselstein.

DONDERDAG 11 JANUARI 2024

Aalburg 19.30 uur ds. G.P. van Nieuw
Amerongen; **Alblasserdam** 19.30 uur

ds. E. Bakker; **Bodegraven** 19.30 uur
ds. J. van Rijswijk; **Boskoop** 19.30
uur ds. P.J. de Raaf; **Capelle aan
den IJssel-West** 19.45 uur ds. W.J.
Karels; **Genemuiden** 19.30 uur ds. A.
Verschuure; **'s-Gravenzande** 19.45 uur
ds. J. IJsselstein; **Meeuwen** 19.30 uur ds.
J.M.D. de Heer; **Sprang-Capelle** 19.30
uur ds. M.G. van Middendorp.

VRIJDAG 12 JANUARI 2024

Tholen 14.00 uur (huw.bev.) ds. C. van
Ruitenburg.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 7 JANUARI 2024

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30
en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M.
Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30
uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30
en 15.30 uur evang. C. van Drunen;
Leeuwarden (Achter de Hoven 2c)
9.30, 12.00 (Bijbeluur) en 16.00
evang. J. Krijgsman; **Merksem** (Jaak
de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30
uur evang. A. van Setten; **Rotterdam**
(Gouwstraat 36b) 14.00 uur ds. J. van
Rijswijk; **Tilburg** (Offenbachstraat 105)
10.30 (Bijbeluur) en 16.00 evang. H.J.
van den Boogaart.

Advertenties

Alle familieleden, broeders (emeritus)
predikanten, predikantsweduwen,
studenten, evangelisten, vrienden en
bekenden willen wij op deze wijze Gods
onmisbare zegen toewensen voor het
nieuwe jaar 2024.

Ds. en mevr. Bakker
Veen

De Boekenhoeve onbetwist
Uw aanbiedingspecialist
Ga naar: www.deboekenhoeve.nl

NIEUWJAARSCONCERT MET PIETER HEYKOOP LAURENSKERK ROTTERDAM

D.V. ZATERDAG 13 JANUARI

Improvisaties & veel Samenhang
14.30 uur/kerk open vanaf 13.45 uur
€ 15,- / kinderen t/m 12 jaar gratis!
bij binnenkomst contant/pin • **Kerk verwarmd!**
(dit concert wordt niet uitgezonden)

ANDANTE
-orgelcentrum-

Uw dealer van
**Johannus
Monarke
Content
Domus
Viscount
Mixtuur**
(Hauptwerk orgels)

* Ruim assortiment bladmuziek (ook klavar)
* Verkoop en verhuur, ook voor zaal en kerk
* Collectie kleine blaasinstrumenten

Industrielaan 26 • Veenendaal • tel 0318 - 50 50 63
www.andanteorgels.nl

Van harte wensen wij alle predikanten,
predikantsweduwen, curatoren,
docenten en studenten, kerkenraden,
evangelisten, familie en vrienden, Gods
onmisbare zegen toe in het nieuwe jaar.
Wij danken u voor alle goede wensen die
wij mochten ontvangen.

Ds. J.W. Verweij
Zwijndrecht

HUIB RUIJGROK
ERFRECHT & NALATENSCHAPPEN

Juridisch advies en administratieve
en praktische hulp bij:

- nalatenschappen
- testamenten
- erfbelasting
- executele en
conflictbemiddeling

Burg. Houtkoperweg 7 4033 BJ Lienden
T 0344 745 104 M 06 19452290
info@huibruijgrok.nl www.huibruijgrok.nl

Zoekt u een mediator
of
organisatie-adviseur?

Bel: 06 - 53868881

www.bvissermediation.nl
www.bvisserconsultancy.nl

D.V. ZATERDAG 13 JANUARI 2024
NIET-RITMISCHE NIEUWJAARSSAMENZANGAVOND
MET BOVENSTEM
MARTINIKERK BOLSWARD
AANVANG: 19.30 UUR, TOEGANG VRIJ!
LEIDING: DS. A.A. EGAS
ORGEL: BART KRUIHOF
M.M.V. BOVENSTEMGROEP WOUTERSWOUDE
COLLECTE T.B.V. WOORD EN DAAD

Fides
praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp
aan kinderen, jongeren en volwas-
senen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Somberheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor
psychologisch onderzoek,
indicatieaanvragen en onderzoek,
begeleiding en training van mensen
met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding
Tel. 0342 - 41 99 77

Van Breugelpantsoen 1
3771 VM Barneveld
www.fideshulpverlening.nl

Begrafenisonderneming STAM

Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

HOEKMAN
Kantoor & Project

Levering
in heel
Nederland

Hoekman is uw leverancier van **tafels** en **stoelen** voor **kerk**, **vergaderzaal** of **consistorie**.

Maak een **vrijblijvende afspraak** bij u op locatie.
U kunt dan kennismaken met onze **kwaliteit** en **jarenlange ervaring**.

Noordzandstraat 34 | 4401 CG Yerseke
T 0113 572907 | www.piethoekman.nl

Op zoek naar een mediator?

Jacco Hoekman | 06-20222065
www.jhoconsulting.nl

VAN STAVEREN
Begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar 0172 23 33 38
vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

Jouw bruidsjurk...

-Uniek -Maatwerk -Betaalbaar

www.atelier-joline.nl
Reeuwijk

BROUWER
PSYCHOLOGEN

Psychologische hulp voor kinderen en volwassenen

Brouwer Psychologen geeft hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen bij psychische klachten en in moeilijke situaties. Dat doen we vanuit onze christelijke identiteit, al ruim 30 jaar. Wij bieden o.a.:

- behandeling en begeleiding
- psychologisch onderzoek

Dit doen we ook voor mensen met een verstandelijke beperking.

Kijk op www.brouwerpsychologen.nl.
Of bel **0180 - 426955**

Ridderkerk, Barneveld, Geldermalsen
en Apeldoorn (nieuw)

ORANJE NASSAUSCHOOL
Met de Bijbel

BEN JIJ ONZE NIEUWE DIRECTEUR?**Profiel**

We zoeken een verbinder die goed kan luisteren naar alle betrokkenen. Je team is bekwaam en gemotiveerd. Zij vragen een leider die er voor hen is zoals ook zij er voor de leider willen zijn. Je onderschrijft de grondslag van de school en wil die ook uitdragen. Je bent gemotiveerd om mee te werken aan het ontwerp en de inrichting van ons mooie nieuwe schoolgebouw dat in wording is. Het onderwerp bestuurlijke samenwerking staat op de agenda. Jouw inbreng daarbij wordt gewaardeerd.

Speerpunten

Op de website leggen we uit aan welke punten de komende 4 jaar gewerkt zal worden. In de beperking ligt onze kracht.

Overige informatie

Het betreft een functie van 1,0 fte conform CAO PO schaal D12. Inschaling vindt plaats op grond van opleiding, kennis en ervaring. Je beschikt over een afgeronde opleiding schoolleider basisonderwijs of je bent bereid deze te gaan volgen.

Contact

We ontvangen jouw CV met motivatie per mail graag via administratie@onsveen.nl. Willeke v.d. Boogaart (MT-lid) wil je graag vertellen over onze school. Bel haar gerust op 06-41576223 of loop eens binnen. Zie voor overige informatie: www.onsveen.nl/sollicitatieprocedure.

 De specialist in het milieubewust isoleren van uw woning

PROFIJT ISOLATIE

Energiestraat 7 7461 TZ RIJSSEN Tel: 0548 546055

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

Profiteer nu!! landelijke subsidie

www.profijtisolatie.nl

VANWEGE HET TOENEMEND AANTAL
PROJECTEN ZIJN WIJ OP ZOEK NAAR EEN:

WERKVOORBEREIDER

Ruimte voor persoonlijke ontwikkeling

Werken aan prachtige projecten **Gezellig team**

36-40 uur per week **CAO Timmerindustrie**

Interesse?

Neem contact op met Ernst Soetendaal via
0342-400175 of mail naar ernst@soetendaal.com

Soetendaal
Trappen

Valkseweg 213,
3771 SE Barneveld

www.soetendaal.com

VACATURES

Buroinfra
INGENIEURSBUREAU CIVIELE TECHNIEK

Wij zijn een Zeeuws adviesbureau
voor grond-, weg- en waterbouw
Klanten kunnen bij ons terecht voor advies,
werkvoorbereiding, meetwerk en begeleiding
tijdens de uitvoering

Wij zoeken:

TEKENAAR 32-40 uur

TOEZICHTHOUDER 32-40 uur

Meer informatie?
www.buroinfra.nl
info@buroinfra.nl
of bel Frans Bart:
06-43833684

Bijbels onderwijzen

Uitnodiging

Leer- en netwerkvondens 2024

De kracht van het anker

Een inhoudelijk en interactief programma over de kracht van het
Bijbelse anker voor jou als onderwijzer, opvoeder en belangstellende.

Donderdag 11 januari Urk

Dinsdag 16 januari Leerdam

Vrijdag 26 januari Gouda

Dinsdag 30 januari De Valk-Wekerom

Wat kan ik verwachten?

- Handvatten hoe je de belijdenisgeschriften eenvoudig **uitlegt**, **terugvertaalt en interpreteert** naar/vanuit de Bijbel;
- Praktische suggesties hoe je vanuit de actualiteit meer **verdieping** en verankering organiseert;
- **Ontmoeting** en leren van andere (vak)collega's en betrokkenen bij het onderwijs.

KOC
DIENSTEN
staats achter je.

Meer weten?

Ga naar www.bijbelsonderwijzen.nu/agenda
en meld je vandaag nog aan! Vol is vol.

Welkom terug
op ons bungalowpark!

De Verrassing
Bungalowpark

AL 65 JAAR
VERRASSEND OP TEXEL

www.deverrassing.nl
0222 318906

VAN DER WILT
RAAMDECORATIE

UW ADVISEUR
AAN HUIS

☎ 06-36 29 43 14
🌐 wiltraamdecoratie.nl

Flavonoid Complex van NeoLife:
voor een goed milieu in de blaas, goede
conditie van bloedvaten, bevordert de
werking van vit. C. Kortingscode: FL24
Kommie 06-34826766
www.naturalhealthproducts.nl

B buitenpraktijk
Mark.

Buiten is er ruimte.
Ruimte voor gesprek, ruimte voor jou.

Psychosociaal therapeut
mark@buitenpraktijkmark.nl

+31 (0)6 53 29 69 57
buitenpraktijkmark.nl

Vos
begrafenisverzorging

Wij verzorgen alléén begrafenissen in elke woonplaats in Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen en omgeving en in Rijssen en omgeving.

Dag en nacht bereikbaar en beschikbaar.

Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden
Ditmar Markusse T 038 33 323 83

Regio Rijssen, Enter, Wierden
Benny Vos T 0548 540 053
Anja van den Belt - van den Dijk, Contactpersoon / verzorgdame

Regio Veluwe en omliggende gebieden
Johan van Lagen, Benny Vos & Mark Vos T 0577 401 689

Vertrouwd verzorgd

www.begrafeniszorgingvos.nl

WE ZIJN OP ZOEK:

- Onderhoudsmonteur
- Kwaliteitsmedewerker
- Administratief medewerker

Neem contact met
Wim op:

w.paans@floorfoods.nl
T. 085 - 112 83 00

Floor Foods
Handelweg 10, Kapelle

'Breng mijn dochter van verre',
N. Verdouw: 1e druk in 1 dag uitverkocht.
Binnenkort: **Troost voor Israël**, Preken
n.a.v. oorlog in Gaza. www.ramshoorn.nl

 GEZINSCAMPING
IN FRIESLAND

- Bosrijk gebied tussen de **Friese Meren**
- Ruime kampeerplekken
- Verkoop & verhuur chalets en safaritenten
- 4x per jaar fietsvakanties
- B&B arrangementen

WWW.DEVERBORGENHOEK.NL

**Uw woning in Veenendaal verkopen?
Bel dan met Wessel Berkhout!**

Wij informeren u graag over onze
onderscheidende en enthousiaste
werkwijze en verstrekken u graag een
aantrekkelijke offerte.

BURGLAND
Makelaars

0318-628412
www.burglandmakelaars.nl
info@burglandveenendaal.nl

de SAAMBINDER Bewuste keuze

Colofon

Saambinder
Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul,
ds. G.W.S. Mulder

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

**Bijdragen van medewerkers, boeken
ter recensie en vragen voor de rubriek
'Vraag en antwoord' naar:**
ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk),
berichten en meditaties:**
J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvtul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 078-6912899
E info@desaambinder.nl

**Advertenties en familieberichten
aan Verloop drukkerij:**
Ohmweg 31, 2952 BD Alblasterdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór
de week van verschijning aangeleverd te
zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-
morgen 9 uur.

Advertenties € 1,90 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie
Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:
IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen:
voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:
A.C. Kieboom
12093 Sprinkle Road
Vicksburg, MI 49097
T. 269 720 3533
E. saambinder.noordamerika@gmail.com

Enkele handige websites
Gereformeerde Gemeenten:
Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin:
www.gemeenteengezin.nl
Studenten: www.werkgroepstudenten.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten
en advertenties zonder overleg aan te passen,
in te korten of zonder opgave van reden niet
te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele
aansprakelijkheid betreffende de inhoud
van de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

Goede voornemens!

Minder ruzie maken. Goed luisteren naar je vader of moeder. Je huiswerk beter leren. Je slaapkamer vaker opruimen. Minder snoepen. Niet meer zo snel boos worden. Niemand plagen of viltlachen.

Een hele lijst van voornemens! Het bedenken van voornemens aan het begin van een nieuw jaar is helemaal niet zo verkeerd. Het is eerlijk dat je aangeeft dat niet alles goed gaat en het is fijn dat je het beter wilt gaan doen. In de Bijbel lezen we dat Daniël ook voornemens had. Daniël nam zich voor om niet te eten van het voedsel dat aan de afgoden geofferd was. Daniël, ongeveer vijftien jaar oud, wilde gehoorzaam zijn aan het gebod van God en heilig voor de Heere leven. Ruth had het vaste voornemen om met Naomi mee te gaan naar Bethlehem. In het avondmaalsformulier komen we het voornemen van een christen tegen: 'Om van nu voortaan in waarachtige liefde en enigheid met zijn naaste te leven'. Dit zijn goede voornemens! Paulus had een voornemen dat niet goed was. Hij wilde de christenen gevangennemen en laten doden. Hij dacht dat hij goed bezig was, totdat de Heere hem tegenhield. Paulus moest leren bidden: 'Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?' En de Heere zei tot hem: 'Sta op en ga in de stad, en u zal aldaar gezegd worden wat gij doen moet'. Een goed voornemen voor het nieuwe jaar is om elke dag te beginnen met het gebed: 'Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?' Zo'n biddend 2024 wens ik je van harte toe! ♦

Leestip: Handelingen 9:1-8

Lied: HEER', WAT WILT GIJ DAT IK DOE

Bron: BMU online

M. Snellen-Nijsink, Veenendaal

Uit:

Het levenslied van Robert

Robert schrijft aan een vriend over de reis van de predikanten door de woestijn.

'De brandende hitte van de woestijn, de lange, vermoeiende reizen op onze kamelen van vaak twaalf of veertien uur per dag, de onlesbare dorst en onze zwakte waren een ware beproeving voor ons geloof en voor ons lichaam'.

Als ze na een week de grenzen van Juda's land naderen, begint het landschap eindelijk te veranderen. Allerlei wilde bloemen groeien tussen rotsspleten en vogels vrolijkten de reis op met hun gezang, zodat de reizigers de barre reis door de woestijn snel vergeten.

Dankbaar houden ze hier de sabbat en zingen Psalm 76: 'God is bekend in Juda, Zijn Naam is groot in Israël'.

Na een poosje roept Ibrahim opeens: 'De stad Jeruzalem in zicht!'

Als de reizigers de stad zien blinken in de avondzon komen ze meteen van hun kameel af. Diep onder de indruk nemen ze de omtrek van de stad met de omliggende bergen in zich op. Als Jeruzalem steeds dichterbij komt, zeggen ze nauwelijks een woord.

Ibrahim en Achmed kijken verbaasd van de een naar de ander. Wat zijn dit wonderlijke reizigers! Bij het dreigend gehuil van de roofdieren zingen ze psalmen en met het zicht op Jeruzalem zwijgen ze. Bij de Jaffapoort brengen ze de kamelen bij een uitspanning.

Het is 7 juni 1839. En dan, aan het einde van de dag wordt er met vermoeide stemmen toch nog gezongen uit Psalm 122: 'Jeruzalem, dat ik bemin, wij treden uwe poorten in...'

Als de reizigers wat uitgerust zijn, zoeken ze contact met de Engelse consul, die hun een eenvoudige slaapplek aanbiedt.

'Gelukkig is het hoogtepunt van de pest voorbij, er mogen weer vreemdelingen in Jeruzalem komen', zegt hij. De gasten willen eigenlijk nog een wandeling door de stad maken, maar ze zijn er te moe voor. Ze gebruiken dankbaar de aangeboden verfrissingen en zijn blij dat ze in Jeruzalem zo'n gastvrij onthaal krijgen. ♦

Vraag en antwoord

door
ds. Labee

Niemand mag kopen of verkopen

Hoe moeten we Openbaring 13 vers 17 ('En dat niemand mag kopen of verkopen dan die dat merkteken heeft, of den naam van het beest, of het getal zijns naams'), verstaan?

Beesten

Openbaring 13 is een huiveringwekkend hoofdstuk. Eerst ziet Johannes een angstaanjagend monster uit de zee opkomen. Er wordt steeds meer zichtbaar als dit beest boven water komt. Eerst die zeven hoofden met tien hoornen en koninklijke hoeden. Dan de gedaante als van een luipaard. Vervolgens de voeten zoals een beer en de mond als van een leeuw. Of moeten we zeggen: grijpende poten als een beer en een verscheurende muil als van een leeuw?

Dit - eerst verwonde - beest gaat op verschrikkelijke wijze tekeer: als het macht heeft gekregen, lastert dit monster God. Vervolgens lastert het ook de strijdende Kerk op aarde en zelfs de triomferende Kerk met de engelen in de hemel. Daarna breekt de vervolging los tegen een kleine minderheid aan mensen die niet in aanbidding neervallen voor dit beest.

Vrijwel onmiddellijk ziet Johannes nog een beest. Dit monster komt uit de aarde en is zo mogelijk nog gevaarlijker. Weliswaar draagt het twee hoornen, zoals het Lam van God (Christus), maar het spreekt als de draak (de duivel). Indrukwekkend zijn de tekenen die het doet op aarde, de invloed die het aanwendt bij het maken van een beeld en het verlenen van een 'merkteken' aan de grote massa.

In het woord 'merkteken' ligt iets verachtelijks. Ons vee krijgt een merkteken, een kenteken of een chip in het oor. In vroeger tijden kregen slaven dat ingebrand, zodat ontsnappen geen zin had. Je had het merkteken van een heer aan wie je toebehoorde. Het was wreed en onuitwisbaar. In Openbaring 13 lezen we dat zij dat merkteken ontvingen aan hun rechterhand of aan hun voorhoofden. Niet op de rug, want dan kun je het onzichtbaar maken door middel van kleding. De meeste mensen zijn rechtshandig. Dat is de hand waarmee je de meeste dingen doet. Waarmee je iemand anders

een hand geeft. Je hoeft alleen maar naar die hand te kijken om te zien of iemand dit merkteken draagt. Met ons voorhoofd verrichten wij denkwerk. Al de gemerkten laten in hun daden zien wat zij met hun hand en met hun denken doen. In hun doen en laten wordt zichtbaar dat zij bij dat beest, bij de satan horen.

En dan lezen we vers 17: 'En dat niemand mag kopen of verkopen dan die dat merkteken heeft, of den naam van het beest, of het getal zijns naams'.

Naam of getal

In dit aangrijpende hoofdstuk uit Gods Woord lezen we van een onheilige drie-eenheid. Het beest uit de zee, als politiek leider, zouden we een onheilige antivader kunnen noemen. Het beest uit de aarde is dan als een onheilige antizoon. En de rode draak staat voor een onheilige antigeest. Dat zijn drie zessen: zeshonderdzesenzestig (Openb. 13:18).

Als deze antichristelijke machten zich in volle werkelijkheid openbaren, zullen zij alles in het werk stellen om alles ondersteboven te keren. In de wetenschappelijke wereld is de macht reeds voelbaar in het ontkrachten en miskennen van de waarheid van Gods Woord. In de medische wereld worden christelijke normen en waarden meer en meer opzijgezet. In de onderwijswereld neemt de druk op Bijbels onderwijs meer en meer toe en de subsidiekraan staat wellicht spoedig op dichtdraaien. In de politiek wordt een politicus, die spreekt vanuit het getuigenis van God, als een vreemdeling gezien.

Dan zijn het nog maar enkele stappen of het proces van vervreemding zal leiden tot verdrukking en vervolging. In vele delen van deze wereld is het al werkelijkheid: uitgesloten of zelfs uitgestoten worden. En als een christen niet meer kan kopen of verkopen, hoort u dan bij het Lam? ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.